

Lakivaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi tuomioistuinten ulkopuolista rikosasioiden käsittelyä koskevan uudistuksen voimaanpanosta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi tuomioistuinten ulkopuolista rikosasioiden käsittelyä koskevan uudistuksen voimaanpanosta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 115/2016 vp): Asia on saapunut lakivaliokuntaan mietinnön antamista varten.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- lainsäädäntöneuvos Ville Hinkkanen, oikeusministeriö
- poliisitarkastaja Jari Pajunen, sisäministeriö
- esittelijäneuvos Mikko Eteläpää, Eduskunnan oikeusasiamiehen kanslia
- käräjätuomari Juha Fredriksson, Helsingin käräjäoikeus
- neuvotteleva virkamies Virpi Jalkanen, Valtakunnansyyttäjänvirasto
- poliisitarkastaja Matti Högman, Poliisihallitus
- asianajaja Jussi Sarvikivi, Suomen Asianajajaliitto

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

- valtiovarainministeriö
- maa- ja metsätalousministeriö
- liikenne- ja viestintäministeriö
- työ- ja elinkeinoministeriö
- sosiaali- ja terveysministeriö
- ympäristöministeriö
- professori Mikko Vuorenpää

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki tuomioistuinten ulkopuolella tapahtuvaa rikosasioiden käsittelyä koskevan uudistuksen voimaanpanosta. Sillä saatettaisiin voimaan rangaistusmääräys- ja rikesakkomenettelyt korvaava sakon ja rikesakon määräämisestä vuonna 2010 annetussa laissa säädetty menettely. Lisäksi lailla pantaisiin voimaan eräät muut uudistukseen liittyvät lait, joiden mukaan niiden voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

Valiokunnan mietintö LaVM 12/2016 vp

Osaa uudistukseen liittyvistä laeista ei myöhempien lainsäädäntömuutosten vuoksi pantaisi voimaan, vaan ne kumottaisiin uudistukseen liittyvän lainsäädännön tarkistamiseksi annettavilla laeilla. Osasta kumottavista laeista annettaisiin uudet asiallisesti samansisältöiset ehdotukset.

Voimaanpanolaki ja muut ehdotetut lait ovat tarkoitettut tulemaan voimaan 1 päivänä joulukuuta 2016.

VALIOKUNNAN YLEISPERUSTELUT

Yleistä

Esityksessä on kyse tuomioistuimen ulkopuolella tapahtuvaa summaarista rikosasioiden käsittelyä koskevan uudistuksen voimaanpanosta. Mainittu menettely on uudistettu vuonna 2010 annetuilla laeilla (754—777/2010). Tuolloin eduskunta käsitteli hallituksen esityksen laiksi sakon ja rikesakon määräämisestä sekä eräksi siihen liittyviksi laeiksi (EV 84/2010 vp — HE 94/2009 vp). Vuonna 2010 hyväksytty lainsäädäntö ei sisältänyt tarkkaa voimaantuloajankohtaa, vaan voimaantulosta ehdotettiin säädettäväksi lailla. Tarkoituksena oli, että lainsäädännön edellyttämät tietojärjestelmät voitaisiin laatia hyväksytyin lainsäädännön perusteella. Uudistuksen voimaanpano on odottanut tietojärjestelmien valmistumista.

Nyt käsiteltävässä esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki tuomioistuinten ulkopuolella tapahtuvaa rikosasioiden käsittelyä koskevan uudistuksen voimaanpanosta. Sillä saatettaisiin voimaan rangaistusmääräys- ja rikesakkomenettelyt korvaava sakon ja rikesakon määräämisestä vuonna 2010 annetussa laissa säädetty menettely. Lisäksi lailla pantaisiin voimaan eräät muut uudistukseen liittyvät lait, joiden mukaan niiden voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

Voimassa olevassa menettelyssä rangaistusmääräysmenettely käynnistyy poliisimiehen tai muussa laissa säädetyn valvontaa suorittavan virkamiehen rikoksesta epäillylle tiedoksi antamalla rangaistusvaatimuksella. Tiedoksiannon jälkeen asia siirtyy syyttäjälle rangaistusmääräyksen antamista varten. Uudistuksen myötä rangaistusmääräys korvautuu enintään 20 päiväsakon rangaistukseen johtavissa tapauksissa poliisimiehen, tullimiehen tai rajavartiomiehen antamalla sakkomääräyksellä, jos kysymyksessä on liikenteeseen liittyvä rikkomus tai näpistys. Muut rikkomukset ja yli 20 päiväsakolla rangaistava rikkomus ratkaistaan syyttäjän antamalla rangaistusmääräyksellä, jota edeltää valvontaa suorittavan virkamiehen antama vaatimus. Sakkomääräyksellä muutoin ratkaistava asia menee virallisen syyttäjän ratkaistavaksi, jos rikkomuksesta epäilty on pyytänyt päiväsakon rahamäärän määräytymisperusteen tarkistamista.

Rikesakkomääräyksen voi nykyisin toimivaltaisten valvontaa suorittavien virkamiesten lisäksi antaa eräissä tapauksissa virallinen syyttäjä. Myös tuomioistuin voi tuomita rikesakon rikkomuksesta, joka on saatettu sen käsiteltäväksi tavallisessa rikosasioiden käsittelyjärjestyksessä. Rikesakkoonkin voidaan liittää enintään 1 000 euron suuruinen menettämisseuraamus.

Asian käsitteleminen ja ratkaiseminen edellyttävät asianomistajan ja rikkomuksesta epäillyn suostumusta. Jos epäilty ei anna suostumusta, hänelle kuitenkin annetaan tiedoksi sakkoa tai rikesakkoa koskeva rangaistusvaatimus. Suostumus voidaan siinä tapauksessa antaa vielä erikseen

Valiokunnan mietintö LaVM 12/2016 vp

maksamalla sakko tai rikesakko 30 päivän määräajassa. Jos suostumusta ei anneta silloinkaan, asian käsittelyä jatketaan tavallisessa rikosasioiden käsittelyjärjestyksessä.

Lakivaliokunta pitää tärkeänä, että aiemmin hyväksytty uudistus saatetaan voimaan. Lakivaliokunta on jo vuonna 2010 nyt voimaanpantavaa uudistusta käsitellessään pitänyt periaatteellisesti merkittävänä esitystä, jolla uudistetaan tuomioistuimen ulkopuolella tapahtuvaa rikosasioiden summaarista käsittelyä koskeva lainsäädäntö (LaVM 9/2010 vp, s. 3). Uudistuksella kumotaan rikesakkomenettelystä ja rangaistusmääräysmenettelystä annetut lait (66/1983 ja 692/1993), jotka on säädetty poikkeuslakeina perustuslain säätämisyjärjestyksessä. Uudistuksen taustalla on muun muassa se, että perustuslakivaliokunta on pitänyt ongelmallisena sitä, että sääntely rikesakko- ja rangaistusmääräysmenettelyn kaltaisissa päivittäisissä sekä rikosoikeudellisen tuomiovallan ja yksilön oikeusturvan kannalta keskeisissä menettelyissä on perustunut pysyväisluonteiseen poikkeuslainsäädäntöön. Perustuslakivaliokunta on katsonut, että valtioneuvoston piirissä on tarpeen arvioida rikesakko- ja rangaistusmääräysmenettelyä koskevan lainsäädännön perustuslainmukaisuutta ja ryhtyä tarvittaessa toimenpiteisiin sääntelyn saattamiseksi vastaamaan perustuslain vaatimuksia (PeVL 46/2005 vp, s. 4/II).

Hallituksen esityksestä ilmenevin perustein ja saamansa selvityksen perusteella lakivaliokunta puoltaa esitykseen sisältyvien lakiehdotusten hyväksymistä seuraavin huomautuksin ja muutosehdotuksin.

Epäillyn suostumus ja muu sakkomenettelyn kehittäminen

Voimaan saatettavan uudistuksen eli sakon ja rikesakon määräämisestä annetun lain (754/2010) 4 §:n 1 momentin mukaan asia voidaan käsitellä mainitun lain mukaisessa summaarisessa menettelyssä vain, jos rikkomuksesta epäilty tunnustaa teon ja hyväksyy siitä määrättävän seuraamuksen sekä luopuu oikeudestaan suulliseen käsittelyyn ja suostuu asian ratkaisemiseen tämän lain mukaisessa menettelyssä.

Valiokunnan asiantuntijakuulemisessa on kiinnitetty huomiota siihen, että erityisesti uuden sakkomenettelyn sisältämä suostumuselementti saattaa lisätä viranomaisten työmäärää. Mikäli suostumusta ei anneta, tulee asia käsiteltäväksi normaalissa rikosprosessissa, joka on sakkomenettelyä työläämpi poliisille, syyttäjälle ja tuomioistuimelle.

On vaikea arvioida, kuinka suuri osuus nykyisin rangaistusmääräys- ja rikesakkomenettelyssä käsiteltävistä asioista joudutaan jatkossa käsittelemään täysimittaisessa rikosprosessissa suostumuksen puutteen vuoksi. Lisäksi asian kannalta on merkityksellistä se, että suostumuksen voi antaa myös jälkikäteen ja suostumukseksi katsotaan muun muassa sakon maksaminen kokonaan tai osaksi 30 päivän kuluessa tiedoksiantamisesta. On myös huomattava, että jos epäilty ei anna menettelyyn suostumustaan, asia käsitellään tavanomaisessa rikosprosessissa ja tällöin seuraamus määrätään yleisessä tuomioistuimessa. Käräjäoikeuden määräämä sakkorangaistus voidaan muuntaa vankeudeksi siten kuin rikoslain 2 a luvussa säädetään.

Lakivaliokunta kiinnittää huomiota siihen, että oikeusministeriö on 8.6.2016 asettanut työryhmän, jonka tehtävänä on arvioida tuomioistuimen ulkopuolella tapahtuvan rikosasioiden summaarisen menettelyn soveltamisalan laajentamista (OM 4/41/2016). Lainvalmistelu on osa pää-

Valiokunnan mietintö LaVM 12/2016 vp

ministeri Sipilän hallituksen strategisen ohjelman täytäntöönpanoa. Hallitusohjelman mukaan alioikeuksista siirretään summaariseen menettelyyn rikosasiat, joista voi seurata sakkoa tai vankeutta enintään 2 vuotta. Asettamispäätöksen mukaan työryhmän työssä tulee tarkastella myös sakon määräämistä koskevan menettelyn yksityiskohtia ja mahdollisuuksia menettelyn yksinkertaistamiseen ottaen huomioon erityisesti perustuslaista seuraavat rajoitukset. Saadun selvityksen mukaan työssä arvioidaan muun muassa suostumusta koskevaa edellytystä, muutoksenhakua ja mahdollisuuksia sääntelyn keventämiseen.

Lakivaliokunta katsoo, että nyt käsiteltävä voimaannpanolaki on tärkeä hyväksyä hallituksen esityksen mukaisessa aikataulussa niin, että lainsäädäntö saadaan voimaan mahdollisuuksien mukaan 1.12.2016 ja että mahdolliset uudistukset voidaan tehdä uuteen menettelyyn. Myös tietojärjestelmämuutokset ja koulutus on toteutettu jo hyväksytyin lainsäädännön mukaisesti. Valiokunta pitää kuitenkin tärkeänä, että edellä mainitussa työryhmässä tarkastellaan mahdollisuuksia menettelyn keventämiseen oikeusturvaa kuitenkaan vaarantamatta. On tärkeää pyrkiä viranomaisen rajallisten voimavarojen tarkoituksenmukaiseen käyttöön ja yksinkertaisiin menettelytapoihin, joissa mahdollisuuksien mukaan karsitaan työvaiheita.

VALIOKUNNAN YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

2. Laki sakon ja rikesakon määräämisestä annetun lain muuttamisesta

1 luku. Yleiset säännökset

3 §. Toimivaltaiset virkamiehet ja sakkomääräyksen soveltamisala. Pykälä sisältää säännökset toimivaltaisista virkamiehistä ja sakkomääräyksen soveltamisalasta. Pykälän 2 momentissa säädetään muun muassa niistä rikkomuksista, joista poliisi voi antaa sakkomääräyksen. Esityksessä momenttiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 2 a kohta, jonka mukaan sakkomääräys voitaisiin antaa ajoneuvokorttilain rikkomisesta. Lakivaliokunta pitää esitystä asianmukaisena.

Lakivaliokunnan asiantuntijakuulemisessa on noussut esiin kysymys siitä, miltä osin rikoslain 23 luvun 1 §:ssä tarkoitettu liikenneturvallisuuden vaarantaminen kuuluu sakkomääräyksen soveltamisalaan ja tulisiko liikenneturvallisuuden vaarantaminen lisätä sakon ja rikesakon määräämisestä annetun lain 3 §:n 2 momentin luetteloon.

Lakivaliokunta toteaa, että sakon ja rikesakon määräämisestä annetun lain 3 §:n 2 momentin 1 kohdan mukaan sakkomääräyksessä voidaan määrätä sakkorangaistus sille, joka rikkoo tieliikennelakia (267/1981) tai sen nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä. Säännöksen 2 kohdan perusteella voidaan puolestaan määrätä rangaistus sille, joka rikkoo ajoneuvolakia (1090/2002) tai sen nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä. Rikoslain 23 luvun 1 §:n 1 momentin mukaan liikenneturvallisuuden vaarantamisesta tuomitaan se, joka tienkäyttäjänä tahallaan tai huolimattomuudesta rikkoo tieliikennelakia tai ajoneuvolakia taikka niiden nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä tavalla, joka on omiaan aiheuttamaan vaaraa toisen turvallisuudelle. Sakon ja rikesakon määräämisestä annetun lain 3 §:n 2 momentin 1 ja 2 kohtien sanamuoto kattaa siten rikoslain 23 luvun 1 §:n 1 momentissa tarkoitettua liikenneturvallisuuden vaarantamisen.

Valiokunnan mietintö LaVM 12/2016 vp

Liikenneturvallisuuden vaarantamista koskevan rikoslain säännöksen 2 momentin 1 kohta sisältyy sitä vastoin sakkomääräyksen soveltamisalaan vain osittain. Säännöksen mukaan liikenneturvallisuuden vaarantamisesta tuomitaan se, joka ollessaan vastuussa aluksen ohjailusta tai aluksen kulun turvallisuuteen olennaisesti vaikuttavassa tehtävässä rikkoo vesiliikennelakia (463/1996) tai sen nojalla annettuja taikka alusten yhteentörmäämisen ehkäisemisestä merellä, sisäisillä kulkuvesillä tai kanavassa annettuja säännöksiä tai määräyksiä. Sakon ja rikesakon määräämisestä annetun lain 3 §:n 2 momentin 10 kohdan mukaan sakkomääräyksen käyttöala kattaa vesiliikennelain (463/1996) tai sen nojalla annettujen säännöksiä tai määräysten rikkomisen. Esimerkiksi sisävesisääntöjen tai meriteiden sääntöjen (kansainvälisistä säännöistä yhteentörmäämisen ehkäisemiseksi merellä vuonna 1972 tehty yleissopimus) rikkomisen jäävät kuitenkin sakkomääräyksen käyttöalan ulkopuolelle. Myöskään ilmailulakiin ja junaturvallisuutta koskeviin määräyksiin liittyvät rikoslain 23 luvun 1 §:n 2 momentin 2 ja 3 kohta eivät sisälly sakkomääräyksen käyttöalaan.

Edellä selostetun perusteella lakivaliokunta toteaa selvyuden vuoksi, että sakkomääräyksellä voidaan määrätä seuraamus rikoslain 23 luvun 1 §:ssä tarkoitettua liikenneturvallisuuden vaarantamisesta, jos teolla on rikottu tieliikennelakia, ajoneuvolakia tai vesiliikennelakia. Valiokunta katsoo, että esityksessä ehdotettu sakon ja rikesakon määräämisestä annetun lain 3 §:n 2 momentti on asianmukainen.

4 luku. Rangaistusmääräys ja rikesakko

24 §. Rangaistusmääräyksen antaminen (Uusi). Pykälän 24 §:n 1 momentissa säädetään muun muassa siitä, että syyttäjä voi allekirjoittaa rangaistusmääräyksen myös sähköisesti. Hallituksen esityksessä säännöstä ei ehdoteta muutettavaksi.

Myös 8 §:n 1 momentin mukaan siinä tarkoitettu vaatimus tai määräys voidaan allekirjoittaa sähköisesti. Hallituksen esityksessä 8 §:n 1 momentin säännöstä ehdotetaan selvennettäväksi siten, että vaatimus tai määräys voitaisiin allekirjoittaa koneellisesti. Sähköisellä allekirjoituksella on vahvasta sähköisestä tunnistamisesta annetussa laissa (617/2009) oma merkityssisältönsä, jota ei kuitenkaan tässä yhteydessä tarkoiteta (HE, s. 13—14). Lakivaliokunta ehdottaa, että sama selvennys tehdään 24 §:n 1 momenttiin. Tämä edellyttää myös muutosta 2. lakiehdotuksen johtolauseeseen.

3. Laki rikoslain muuttamisesta

2 a luku. Sakosta, muuntorangaistuksesta ja rikesakosta

3 §. Sakon kokonaisrahamäärä. Pykälässä säädetään sakon kokonaisrahamäärästä. Pykälän 2 momentin mukaan asetuksella voidaan säätää, että tietyistä rikoksista määrättävän sakon kokonaisrahamäärä on korotettava samanlaatuisesta rikoksesta määrättävän suurimman rikesakon suuruiseksi. Tästä niin sanotusta APR-korotuksesta säädetään päiväsakon rahamäärästä annetun asetuksen (609/1999) 7 §:ssä.

Valiokunnan mietintö LaVM 12/2016 vp

Esityksen mukaan pykälään lisätään uusi 3 momentti, jonka mukaan kokonaisrahamäärän korottamisesta määrättäessä yhteistä rangaistusta sakolla ja rikesakolla rangaistavista rikoksista säädetään 7 luvun 3 a §:ssä. Kyseessä on informatiivinen lisäys.

Esityksessä ehdotetussa rikoslain 7 luvun 3 a §:ssä säädetään päiväsakkorangaistukseen tehtäväs-tä ns. rikesakkokorotuksesta ja vertailukorotuksesta. Ehdotetun 7 a luvun 3 a §:n 1 momentin mukaan, jos kahdesta tai useammasta rikoksesta olisi tuomittava samalla kertaa sakkorangaistus ja rikesakko, rangaistukseksi tuomitaan sakkorangaistus tai yhteinen sakkorangaistus 40 eurolla korotettuna (ns. rikesakkokorotus). Jalankulkijalle tai moottorittoman ajoneuvon kuljettajalle tuomittavaa rikesakkoa ei kuitenkaan oteta huomioon korotusta määrättäessä. Pykälän 2 momentin mukaan, jos sakkorangaistus tai yhteinen sakkorangaistus olisi kokonaisuutensa määrältään rikesakkoa tai ankarinta rikesakkoa alempi, sakkorangaistus tai yhteinen sakkorangaistus korotetaan rikesa-kon tai ankarimman rikesaikon suuruiseksi ennen 1 momentissa tarkoitettua korotuksen tekemistä (ns. vertailukorotus).

Lakivaliokunta kiinnittää huomiota siihen, että sääntely jättää tulkinnanvaraiseksi sen, tuleeko rikoslain 2 a luvun 3 §:n 2 momentissa tarkoitettu korotus tehdä ennen kuin rangaistukseen sovelletaan 7 luvun 3 a §:ää. Ehdotetuissa säännöksissä ei nimenomaisesti säädetä korotusten keski-näisestä suhteesta ja järjestyksestä.

Lakivaliokunnan saaman selvityksen mukaan tarkoituksena on, että 2 a luvun 3 §:n 2 momentissa tarkoitettu korotus tehdään ennen 7 luvun 3 a §:ssä säädettyjä korotuksia. Tämän vuoksi lakiva-liokunta ehdottaa, että 2 a luvun 3 §:n 3 momentissa olevaa viittausta täsmennetään niin, että tämä käy ilmi säännöksen sanamuodosta.

23. Laki tuomioistuinharjoittelusta annetun lain 15 ja 16 §:n muuttamisesta (Valiokunnan uusi lakiehdotus)

15 §. Kaksi kuukautta virassa olleen kärjänotaarin toimivalta kärjäoikeudessa. Pykäläs-sä säädetään kaksi kuukautta virassa olleen kärjänotaarin toimivallasta kärjäoikeudessa. Esi-tyksen 16. lakiehdotus sisältää ehdotuksen kärjäoikeuslain (581/1993) 17 §:n muuttamisesta. Kärjäoikeuslain 17 §:n 1 momentissa säädetään siitä, mihin kärjänotaari on toimivaltainen ilman eri määräystä. Esityksen mukaan 17 § muutettaisiin niin, että 1 momentin 2 kohdan b ja c alakohdassa tarkoitetuissa rikosasioissa mahdollisesti tuomittaviin rangaistuksiin lisättäisiin rike-sakko. Mainitun 16. lakiehdotuksen voimaantulosäännöksen mukaan laki tulee voimaan samana päivänä kuin sakon ja rikesakon määräämisestä annettu laki (754/2010).

Eduskunta on käsitellyt tuomioistuinlakia ja siihen liittyvää lainsäädäntöä koskevan hallituksen esityksen (EV 99/2016 vp — HE 7/2016 vp). Tuomioistuinlaki (673/2016) tulee voimaan 1.1.2017. Tuomioistuinlain 24 luvun 2 §:n 1 kohdan mukaan mainitulla lailla kumotaan 16. lakiehdotuksessa tarkoitettu kärjäoikeuslaki. Tämä merkitsee, että 16. lakiehdotuksessa tarkoitettu muutos on voimassa vain tuomioistuinlain voimaantuloon asti, jonka myötä se kumoutuu 1.1.2017.

Tuomioistuinlakia ja siihen liittyvää lainsäädäntöä koskevan uudistuksen myötä kärjänotaarin toimivallasta säädetään tuomioistuinharjoittelusta annetussa laissa (674/2016), joka tulee voi-

Valiokunnan mietintö LaVM 12/2016 vp

maan 1.1.2017. Näin ollen 16. lakiehdotuksessa tarkoitetut muutokset tulee tehdä myös tuomioistuinharjoittelusta annettuun lakiin. Tämän vuoksi lakivaliokunta ehdottaa uutta 23. lakiehdotusta tuomioistuinharjoittelusta annetun lain 15 ja 16 §:n muuttamisesta. Tarkoituksena on, että uusi lakiehdotus tulisi voimaan samaan aikaan tuomioistuinharjoittelusta annetun lain kanssa eli 1.1.2017.

Edellä todetun vuoksi, koska tuomioistuinharjoittelusta annetun lain 15 §:n 1 momentin 2 kohdan sanamuoto ("muuta rangaistusta kuin sakko") poikkeaa voimassa olevan käräjäoikeuslain 17 §:n 1 momentin 2 kohdan b alakohdasta ("muuta tai ankarampaa rangaistusta kuin sakko"), on kohtaan tarpeen lisätä maininta rikesakosta. Lisäksi pykälän 2 momenttiin on tarpeen lisätä maininta rikesakosta 1 momentin 2 ja 3 kohdissa tarkoitetuissa rikosasioissa mahdollisesti tuomittavaksi tulevana rangaistuksena.

16 §. Laamannin määräykseen perustuva käräjänotaarin toimivalta käräjäoikeudessa.

Pykälässä säädetään mahdollisuudesta määrätä kaksi kuukautta virassa ollut käräjänotaari toimimaan käräjäoikeuden puheenjohtajana tai jäsenenä yksittäisessä asiassa. Koska pykälän 1 momentin 5 kohdan sanamuoto ("muuta rangaistusta kuin sakko") poikkeaa voimassa olevan käräjäoikeuslain 17 §:n 2 momentin 5 kohdasta ("muuta tai ankarampaa rangaistusta kuin sakko"), on kohtaan tarpeen lisätä maininta rikesakosta.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Lakivaliokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen HE 115/2016 vp sisältyvät 1. ja 4.—22. lakiehdotuksen.

Eduskunta hyväksyy muutettuna hallituksen esitykseen HE 115/2016 vp sisältyvät 2. ja 3. lakiehdotuksen. (Valiokunnan muutosehdotukset)

Eduskunta hyväksyy uuden, 23. lakiehdotuksen. (Valiokunnan uusi lakiehdotus)

Valiokunnan muutosehdotukset

1.

Laki

tuomioistuinten ulkopuolista rikosasioiden käsittelyä koskevan uudistuksen voimaannosta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Seuraavat lait tulevat voimaan päivänä kuuta 20 :

- 1) sakon ja rikesakon määräämisestä annettu laki (754/2010);
- 2) sakon täytäntöönpanosta annetun lain muuttamisesta annettu laki (757/2010);
- 3) oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain 8 luvun 11 §:n muuttamisesta annettu laki (759/2010);
- 4) Metsähallituksen erävalvonnasta annetun lain 14 §:n muuttamisesta annettu laki (765/2010);
- 5) sotilasoikeudenkäyntilain 15 §:n muuttamisesta annettu laki (766/2010);
- 6) järjestyslain muuttamisesta annettu laki (774/2010);
- 7) tekijänoikeuslain 58 §:n muuttamisesta annettu laki (776/2010).

2 §

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

2.

Laki

sakon ja rikesakon määräämisestä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

Valiokunnan mietintö LaVM 12/2016 vp

muutetaan sakon ja rikesakon määräämisestä annetun lain (754/2010) 5 §:n 2 momentti, 8 §:n 1 momentti, 24 §:n 1 momentti sekä 27 §:n otsikko ja 1 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 24 §:n 1 momentti ja 27 §:n 1 momentti laissa 467/2011, ja lisätään 3 §:n 2 momenttiin, sellaisena kuin se on laissa 467/2011, uusi 2 a kohta seuraavasti:

3 §

Toimivaltaiset virkamiehet ja sakkomääräyksen soveltamisala

Rangaistusmääräyksen antaa syyttäjä. Sakkomääräyksen antaa poliisimies. Sakkomääräyksessä voidaan määrätä seuraamukseksi enintään 20 päiväsakon suuruinen sakkorangaistus ja menettämisseuraamus sille, joka rikkoo:

2 a) ajokorttilakia (386/2011);

5 §

Asianomistajan suostumus

Asianomistajan suostumuksesta on voimassa, mitä 4 §:n 2 ja 5 momentissa säädetään epäillyn suostumuksesta. Asianomistajan on ilmoitettava peruuttaessaan suostumuksensa asian perintätunnus.

8 §

Sakkovaatimuksen, sakkomääräyksen ja rikesakkomääräyksen sisältö

Sakkovaatimus, sakkomääräys ja rikesakkomääräys on annettava rikkomuksesta epäillylle kirjallisena, ja antajan on allekirjoitettava se. Vaatimus tai määräys voidaan allekirjoittaa myös koneellisesti.

24 § (Uusi)

Rangaistusmääräyksen antaminen

Syyttäjän on viivytyksettä tarkastettava hänen käsiteltäväkseen tullut sakkovaatimus ja rangaistusvaatimus sekä annettava rangaistusmääräys. Määräys voidaan allekirjoittaa myös **koneellisesti**. Sakkovaatimukseen perustuvaa rangaistusmääräystä ei saa kuitenkaan antaa ennen kuin kaksi viikkoa on kulunut vaatimuksen tiedoksiannosta.

Valiokunnan mietintö LaVM 12/2016 vp

27 §

Seuraamuksen ja teon uudelleenarviointi

Jos syyttäjä katsoo, että rangaistusmääräys on annettava ankarampaan seuraamukseen johtavana kuin sakkovaatimuksessa tai rangaistusvaatimuksessa on ilmoitettu, syyttäjän pyynnöstä on annettava uusi vaatimus ja aikaisempi vaatimus peruutettava. Pyyntöön on liitettävä tarvittavat tiedot 2 §:ssä tarkoitetun vaatimuksen tai määräyksen antamiseksi. Asianomistajalta ei tarvitse pyytää 5 §:ssä tarkoitettua suostumusta uudelleen.

Tämä laki tulee voimaan samana päivänä kuin sakon ja rikesakon määräämisestä annettu laki (754/2010).

3.

Laki

rikoslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan rikoslain (39/1889) 2 a luvun 9—11 §, sellaisina kuin ne ovat, 2 a luvun 9 § laeissa 475/2008, 641/2009, 392/2011, 431/2014 ja 381/2015 sekä 10 ja 11 § laissa 550/1999,

muutetaan 2 a luvun 2 §:n 4 momentti, 6 §:n 3 ja 4 momentti ja 8 §, 7 luvun 1 §, 8 luvun 1 §:n 2 momentin 4 kohta, 6 §:n 2 momentti ja 18 §, 10 luvun 9 §:n 3 momentti, 15 luvun 13 §:n 2 momentin 3 kohta sekä 41 luvun 8 §,

sellaisina kuin ne ovat, 2 a luvun 2 §:n 4 momentti laissa 808/2007, 6 §:n 3 momentti laissa 550/1999, 6 §:n 4 momentti laissa 578/2008, 8 § laeissa 550/1999 ja 971/2001, 7 luvun 1 § laeissa 697/1991 ja 751/1997, 8 luvun 1 §:n 2 momentin 4 kohta ja 6 §:n 2 momentti laissa 297/2003 ja 18 § laeissa 297/2003, 1161/2005 ja 256/2014, 10 luvun 9 §:n 3 momentti laissa 356/2016, 15 luvun 13 §:n 2 momentin 3 kohta laissa 735/2015 sekä 41 luvun 8 § laissa 531/2007, sekä

lisätään 2 a luvun 3 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 550/1999, uusi 3 momentti, 6 luvun 13 §:ään, sellaisena kuin se on laeissa 515/2003 ja 1195/2004, uusi 5 momentti, 7 lukuun uusi 3 a ja 3 b § sekä 8 luvun 3 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 297/2003, uusi 3 momentti ja 13 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 297/2003, uusi 3 momentti seuraavasti:

Valiokunnan mietintö LaVM 12/2016 vp

2 a luku

Sakosta, muuntorangaistuksesta ja rikesakosta

2 §

Päiväsakon rahamäärä

Päiväsakko määrätään tuomioistuimessa oikeudenkäynnin aikaisten ja sakon ja rikesakon määräämisestä annetun lain (754/2010) mukaisessa menettelyssä sakkomääräyksen taikka sakko- tai rangaistusvaatimuksen antamishetken tietojen perusteella. Syyttäjä määrää sakon kuitenkin rangaistusmääräyksen antamishetken tietojen perusteella, jos on ilmennyt, että sakko- tai rangaistusvaatimuksen saaneen maksukyky on vaatimuksen antamishetkellä saatuihin tietoihin verrattuna olennaisesti muuttunut.

3 §

Sakon kokonaisrahamäärä

Pykälän 2 momentissa tarkoitettu korotus tehdään ennen kuin rangaistukseen sovelletaan 7 luvun 3 a §:ää, jossa säädetään kokonaisrahamäärän korottamisesta määrättäessä yhteistä rangaistusta sakolla ja rikesakolla rangaistavista rikoksista säädetään 7 luvun 3 a §:ssä.

6 §

Sakon tai sen osan muuntamatta jättäminen

Sitä sakon osaa, jolla sakon kokonaisrahamäärä on 3 §:n 2 momentin tai 7 luvun 3 a §:n nojalla korotettu, ei muunneta vankeudeksi.

Sakon ja rikesakon määräämisestä annetussa laissa säädetyssä menettelyssä annettua sakko- rangaistusta ei muunneta vankeudeksi. Tällaista sakkoa ei muunneta vankeudeksi silloinkaan, kun tuomioistuin on tuominnut sen muutoksenhakuasteena.

8 §

Rikesakko

Rikesakko on euromäärältään kiinteä sakkoa lievempi varallisuusrangaistus, joka säädetään rikesakkorikkomuksista annetulla lailla (/2016) eräiden rikkomusten ainoaksi rangaistukseksi.

Maksamatonta rikesakkoa ei saa muuntaa vankeudeksi.

Valiokunnan mietintö LaVM 12/2016 vp

6 luku

Rangaistuksen määräämisestä

13 §

Vapaudenmenetyksajan vähentäminen

Jos rangaistukseksi tuomitaan rikesakko, vapaudenmenetys on katsottava rangaistuksen täydeksi suorittamiseksi.

7 luku

Yhteisestä rangaistuksesta

1 §

Yhteisen vankeusrangaistuksen määrääminen

Jos joku on tuomittava samalla kertaa kahdesta tai useammasta rikoksesta vankeusrangaistukseen, hänet tuomitaan rikoksista yhteiseen vankeusrangaistukseen, jollei muualla laissa toisin säädetä.

Jos jostakin rikoksesta olisi tuomittava vankeutta ja yhdestä tai useammasta muusta rikoksesta sakkoa tai rikesakko, tuomioistuimien saa tuomita kaikista rikoksista yhteisen vankeusrangaistuksen. Tuomioistuimien saa myös tuomita joistakin rikoksista yhteisen vankeusrangaistuksen ja sen ohella muista rikoksista sakkoa tai rikesakon, mutta ei molempia.

Jos jostakin rikoksesta olisi tuomittava elinkautinen vankeusrangaistus, tuomitaan elinkautinen vankeusrangaistus yhteiseksi rangaistukseksi kaikista rikoksista.

3 a §

Sakko ja rikesakko

Jos kahdesta tai useammasta rikoksesta olisi tuomittava samalla kertaa sakkorangaistus ja rikesakko, rangaistukseksi tuomitaan sakkorangaistus tai yhteinen sakkorangaistus 40 eurolla korotettuna. Jalankulkijalle tai moottorittoman ajoneuvon kuljettajalle tuomittavaa rikesakkoa ei kuitenkaan oteta huomioon korotusta määrättäessä.

Jos sakkorangaistus tai yhteinen sakkorangaistus olisi kokonaismäärältään rikesakkoa tai ankarampaa rikesakkoa alempi, sakkorangaistus tai yhteinen sakkorangaistus korotetaan rikesakon tai ankaramman rikesakon suuruiseksi ennen 1 momentissa tarkoitettua korotuksen tekemistä.

Valiokunnan mietintö LaVM 12/2016 vp

3 b §

Rikesakko

Jos kahdesta tai useammasta rikoksesta olisi tuomittava samalla kertaa rikesakko, rangaistukseksi tuomitaan yksi rikesakko. Tuolloin rikesakko määrätään 40 eurolla korotettuna siitä rikkomuksesta, josta on säädetty ankarin rikesakko. Jalankulkijalle tai moottorittoman ajoneuvon kuljettajalle tuomittavaa rikesakkoa ei kuitenkaan määrätä korotettuna.

8 luku

Vanhentumisesta

1 §

Syyteoikeuden vanhentuminen

Syyteoikeus vanhentuu, jollei syytettä ole nostettu

---

4) kahdessa vuodessa, jos ankarin rangaistus on enintään vuosi vankeutta, sakkoa tai rikesakko.

---

3 §

Syyteoikeuden vanhentumisen katkeaminen

Kun rikkomusta koskevaa asiaa käsitellään sakon ja rikesakon määräämisestä annetun lain mukaisessa menettelyssä, syyteoikeuden vanhentuminen katkeaa, kun sakkovaatimus, vastustuksenvarainen rikesakkomääräys tai rangaistusvaatimus annetaan rikkomuksesta epäillylle tiedoksi. Vanhentuminen ei kuitenkaan katkea, jos vaatimus peruutetaan tai määräystä vastustetaan taikka epäilty tai asianomistaja peruuttaa mainitun lain 4 tai 5 §:ssä tarkoitetun suostumuksensa.

6 §

Rangaistuksen tuomitsemisen estävä vanhentuminen

Rangaistusta muusta kuin 1 momentissa tarkoitettusta rikoksesta ei saa tuomita tai määrätä sakon ja rikesakon määräämisestä annetun lain mukaisessa menettelyssä, kun 2 §:ssä mainitusta päivästä on kulunut:

1) kolmekymmentä vuotta, jos rikoksesta säädetty ankarin rangaistus on vankeutta määräajaksi yli kahdeksan vuoden;

Valiokunnan mietintö LaVM 12/2016 vp

2) kaksikymmentä vuotta, jos rikoksesta säädetty ankarin rangaistus on vankeutta yli kaksi vuotta ja enintään kahdeksan vuotta;

3) kymmenen vuotta, jos rikoksesta säädetty ankarin rangaistus on vankeutta enintään kaksi vuotta, sakkoa tai rikesakko.

---

13 §

Tuomitun sakkorangaistuksen raukeaminen

Rikesakko raukeaa viiden vuoden kuluttua rikesakkomääräyksen antamispäivästä.

18 §

Viittaussäännös

Ehdollisen vankeuden raukeamisesta säädetään 2 b luvun 3 §:n 2 momentissa.

Sotilaille ja muulle 45 luvun alaiselle henkilölle tuomittavan kurinpitorangaistuksen täytännönpanon vanhentumisesta säädetään sotilaskurinpidosta ja rikostorjunnasta puolustusvoimissa annetussa laissa (255/2014).

10 luku

Menettämisseuraamuksista

9 §

Menettämisseuraamusasian käsitteleminen

Menettämisseuraamus määrätään syyttäjän vaatimuksesta. Oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain 1 luvun 8 b §:ssä säädetään perusteista, joiden nojalla syyttäjä saa jättää menettämiskaatumuksen esittämättä. Myös asianomistaja voi esittää menettämiskaatumuksen ajaessaan yksin syytettyä oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain 7 luvun mukaisesti. Vaatimuksen esittämisestä sakon ja rikesakon määräämisestä annetussa laissa säädettyssä menettelyssä säädetään erikseen.

Valiokunnan mietintö LaVM 12/2016 vp

15 luku

Rikoksista oikeudenkäyttöä vastaan

13 §

Rajoitussäännös

Perätöntä lausumaa tuomioistuimessa koskevia säännöksiä ei sovelleta rikosasiassa kuultavaan todistajaan:
-----

3) jolle on annettu sakkomääräys, rangaistusmääräys tai rikesakkomääräys 2 kohdassa tarkoitettua teosta;
-----

41 luku

Aserikoksista

8 §

Rikesakko

Rikesakosta ainoana rangaistuksena vähäisestä 6 §:ssä tarkoitettua toisen vahingoittamiseen soveltuvan esineen tai aineen hallussapidosta ja vähäisestä 7 §:ssä tarkoitettua toisen vahingoittamiseen soveltuvan esineen luovuttamisesta alaikäiselle säädetään rikesakkorikkomuksista annetussa laissa (/).

Tämä laki tulee voimaan samana päivänä kuin sakon ja rikesakon määräämisestä annettu laki (754/2010).

Tällä lailla kumotaan rikoslain muuttamisesta annettu laki (755/2010).

4.

Laki

rikesakkorikkomuksista

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan rikesakon käyttämisessä eräiden rikkomusten rangaistuksena, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta.

2 §

Jalankulkijan rikkomukset

Jalankulkijalle määrätään 20 euron rikesakko, jos hän tahallaan tai huolimattomuudesta menettelee:

1) tieliikennelain (267/1981) 3 §:n 2 momentin liikenteen estämis- tai häiritsemiskiellon, 4 §:n liikenteen ohjaajan tai liikenteen ohjauslaitteen osoittaman merkin tai ohjeen noudattamisvelvollisuuden, 6 §:n hälytysajoneuvolle tai kulkueelle esteettömän kulun antamista koskevan säännöksen taikka 40—44 §:n jalankulkijaa koskevan liikennesäännön vastaisesti; taikka

2) tieliikennelain tai sen nojalla säädetyn liikenteen ohjauslaitteen noudattamisvelvollisuuden tai liikkumista moottoritiealueella koskevan kiellon vastaisesti.

3 §

Moottorittoman ja siihen rinnastettavan ajoneuvon kuljettajan rikkomukset

Polkupyöräilijälle tai muulle moottorittoman ajoneuvon kuljettajalle määrätään 40 euron rikesakko, jos hän tahallaan tai huolimattomuudesta menettelee:

1) tieliikennelain 3 §:n 2 momentin liikenteen estämis- tai häiritsemiskiellon tai ajoneuvon kuljettajaa koskevan 2 luvun liikennesäännön vastaisesti,

2) ajoneuvolain (1090/2002) 4 §:n 1 momentin ajoneuvon yleisiä turvallisuusvaatimuksia koskevan säännöksen vastaisesti,

3) tieliikennelain tai sen nojalla säädetyn liikenteen ohjauslaitteen noudattamisvelvollisuuden tai liikkumista moottoritiealueella koskevan kiellon vastaisesti taikka

4) tieliikennelain tai sen nojalla säädetyn henkilökuljetusta polkupyörällä koskevan rajoituksen vastaisesti.

Valiokunnan mietintö LaVM 12/2016 vp

Tieliikennelain 45 §:n 2 momentissa tarkoitetun jalankulkua avustavan tai korvaavan liikkumisvälineen käyttäjälle määrätään 40 euron rikesakko 1 momentissa tarkoitetusta menettelystä, jos hän tällöin kuljetti liikkumisvälinettä kävelynopeutta nopeammin.

4 §

Moottorikäyttöisen ajoneuvon asiakirjoja koskevat rikkomukset

Kuljettajalle määrätään 40 euron rikesakko, jos hän tahallaan tai huolimattomuudesta rikkoo, mitä moottorikäyttöistä ajoneuvoa kuljettaessa vaadittavien asiakirjojen mukana pitämisestä säädetään:

- 1) ajoneuvolain 66 a §:n 2 momentissa,
- 2) tieliikennelaissa tai sen nojalla,
- 3) kaupallisista tavarankuljetuksista tiellä annetun lain (693/2006) 29 §:n 1 momentissa ja hän on muu kuin liikenteenharjoittaja,
- 4) ajokorttilain (386/2011) 32 §:ssä,
- 5) taksinkuljettajien ammattipätevyydestä annetun lain (695/2009) 23 §:ssä taikka
- 6) kuorma- ja linja-auton kuljettajien ammattipätevyydestä annetun lain (273/2007) 17 §:n 2 momentissa.

5 §

Moottorikäyttöisen ajoneuvon rakennetta, varusteita ja kuntoa koskevat rikkomukset

Kuljettajalle, omistajalle tai pysyväälle haltijalle määrätään 70 euron rikesakko, jos hän tahallaan tai huolimattomuudesta rikkoo, mitä säädetään:

- 1) moottorikäyttöisen ajoneuvon tai hinattavan ajoneuvon rakennetta, varusteita tai kuntoa koskevassa ajoneuvolain 4 §:ssä, 7 §:n 1 momentissa tai 9 §:n 1 momentissa taikka
- 2) tieliikennelain nojalla renkaiden ja nastojen käyttämisestä taikka auton ja perävaunun kytkemisestä.

Mopoilijalle, mopon omistajalle tai pysyväälle haltijalle määrätään 1 momentissa tarkoitetusta rikkomuksesta 40 euron rikesakko.

6 §

Henkilökohtaisen turvalaitteen käyttöä koskevat rikkomukset

Tieliikennelain 88 §:n 1 momentissa tarkoitetun ajoneuvon kuljettajalle ja matkustajalle määrätään 70 euron rikesakko turvavyön tahallisesta tai huolimattomuudesta tapahtuneesta käyttämättä jättämisestä ajon aikana. Samansuuruinen rikesakko määrätään tahallisesti tai huolimattomuudesta tehdystä teosta:

- 1) kuljettajalle, joka kuljettaa lasta ajoneuvossa tieliikennelain 88 a §:n vastaisesti;
- 2) holhoojalle, huoltajalle tai kuljettajalle, joka laiminlyö tieliikennelain 88 c §:n 1 momentissa säädetyn alle 15-vuotiaan lapsen turvalaitteen käyttöä koskevan velvollisuuden;
- 3) kuljettajalle, joka laiminlyö tieliikennelain 88 c §:n 2 momentissa säädetyn enintään 16 henkilölle rekisteröidyn ajoneuvon kuljettajan huolehtimisvelvollisuuden.

Valiokunnan mietintö LaVM 12/2016 vp

Tieliikennelain 89 §:n 1 momentissa tarkoitetun ajoneuvon kuljettajalle ja matkustajalle määrätään 70 euron rikesakko tyypiltään hyväksytyyn suojakypärän tahallisesta tai huolimattomuudesta tapahtuneesta käyttämättä jättämisestä ajon aikana. Samansuuruinen rikesakko määrätään myös kuljettajalle, joka tahallaan tai huolimattomuudesta laiminlyö tieliikennelain 89 §:n 2 momentissa säädetyn velvollisuutensa huolehtia alle 15-vuotiaan lapsen suojakypärän käyttämisestä.

7 §

Nopeusrajoituksen rikkominen moottorikäyttöisellä ajoneuvolla

Jos suurin sallittu nopeus on tieliikennelain 25 §:n 1 momentin tai tieliikennelain nojalla annetun säännöksen mukaisesti enintään 60 kilometriä tunnissa, moottorikäyttöisen ajoneuvon kuljettajalle määrätään suurimman sallitun nopeuden tahallisesta tai huolimattomuudesta tapahtuneesta ylityksestä:

- 1) enintään 15 kilometrillä tunnissa 170 euron rikesakko;
- 2) yli 15 kilometrillä tunnissa ja enintään 20 kilometrillä tunnissa 200 euron rikesakko.

Jos suurin sallittu nopeus on yli 60 kilometriä tunnissa, moottorikäyttöisen ajoneuvon kuljettajalle määrätään suurimman sallitun nopeuden tahallisesta tai huolimattomuudesta tapahtuneesta ylityksestä:

- 1) enintään 15 kilometrillä tunnissa 140 euron rikesakko;
- 2) yli 15 kilometrillä tunnissa ja enintään 20 kilometrillä tunnissa 200 euron rikesakko.

Mopoilijalle määrätään kuitenkin suurimman sallitun nopeuden tahallisesta tai huolimattomuudesta tapahtuneesta ylityksestä enintään 15 kilometrillä tunnissa 100 euron rikesakko.

Rikesakkoa ei kuitenkaan määrätä, jos suurin sallittu nopeus on ylitetty pihakadulla tai kävelykadulla tieliikennelain 33 tai 33 a §:ssä säädetyn velvollisuuden vastaisesti.

8 §

Muut moottorikäyttöisen ajoneuvon kuljettajan liikennesääntörikkomukset

Moottorikäyttöisen ajoneuvon kuljettajalle määrätään 100 euron rikesakko, jos hän tahallaan tai huolimattomuudesta rikkoo tieliikennelain:

- 1) 8 §:n 1 momenttia tai 9 §:ää ajoneuvon kuljettamisesta ajoradalla;
- 2) 11 §:ää ryhmittymisestä, 12 §:n 2 momenttia kääntymisestä tai 15 §:n 2 momenttia ajosta risteykseen;
- 3) 16 §:ää kohtaamisesta;
- 4) 24 a §:ää viestintälaitteen käytöstä ajon aikana;
- 5) 34 §:n 1 momenttia ääni- tai valomerkin antamisesta;
- 6) 35 §:n 1 momenttia merkin antamisesta suunnanosoitimella tai muulla näkyvällä tavalla;
- 7) 36 §:ää, 37 §:n 1 tai 4 momenttia taikka 38 §:ää valojen käytöstä; taikka
- 8) 39 §:n 2 momenttia ajoneuvon pysäyttämistä ennen lautan suojalaitteita.

Moottorikäyttöisen ajoneuvon kuljettajalle määrätään 1 momentin mukaisesti rikesakko myös, jos hän tahallaan tai huolimattomuudesta rikkoo tieliikennelain tai sen nojalla annettua säännöstä tai määräystä:

Valiokunnan mietintö LaVM 12/2016 vp

1) ajoneuvolta vaadittavasta vähimmäisnopeudesta tai ajoneuvon hinaamisesta taikka tietyn kaistan käyttämisestä kuljettaessa ajoneuvoa tai ohitettaessa moottoritiellä tai moottoriliikenteellä;

2) liikennevalojen vihreän tai keltaisen valon noudattamisesta;

3) ajamisesta ajokaistaviivan päällä;

4) valkoisen sulkuviivan tai sulkualueen ylittämisestä tai päällä ajamisesta taikka ajoneuvon kuljettamisesta, pysäyttämistä tai pysäköinnistä valkoisella sulkualueella; taikka

5) valkoisen ajokaistanuolen osoittamasta ryhmittymisestä.

Samoin moottorikäyttöisen ajoneuvon kuljettajalle määrätään 1 momentin mukaisesti rikesakko, jos hän tahallaan tai huolimattomuudesta rikkoo muuta liikennemerkillä osoitettua käskyä, kieltoa, rajoitusta tai määräystä kuin sitä, joka koskee väistämismääräyksiä kohdattaessa tai riskeyksessä, pakollista pysäyttämistä, ajoneuvon tai ajoneuvoyhdistelmän suurinta sallittua massaa, ajoneuvon suurinta sallittua akselille tai telille kohdistuvaa massaa, ohituskieltoa taikka pakollista pysähtymistä tullitarkastusta tai muuta tarkastusta varten.

Mopoilijalle 1 tai 2 momentissa tarkoitetusta rikkomuksesta määrättävä rikesakko on kuitenkin 70 euroa. Samansuuruinen rikesakko määrätään mopoilijalle myös tahallisesta tai huolimattomuudesta tapahtuneesta liikennevalojen punaista valoa koskevan säännökseen tai määräyksen vastaisesta menettelystä.

9 §

Moottorikäyttöisen ajoneuvon häiritsevä ja tarpeeton ajo

Tieliikennelain 86 §:n tai tieliikennelain nojalla säädetyn moottorikäyttöisen ajoneuvon häiritsevää tai tarpeetonta ajoa taikka joutokäyntiä koskevan kiellon tahallisesta tai huolimattomuudesta tapahtuneesta rikkomisesta määrätään kuljettajalle 70 euron rikesakko.

10 §

Ajoneuvon katsastusta ja rekisteröinti-ilmoitusta koskevat rikkomukset

Katsastamattoman, rekisteröimättömän tai liikennekäytöstä poistetun ajoneuvon ajoneuvolain 8 §:n 1 momentin tai 85 §:n 1 momentin vastaisesta tahallisesta tai huolimattomuudesta tapahtuneesta käyttämisestä määrätään kuljettajalle 70 euron rikesakko.

Ajoneuvolain 64 §:n 1 momentissa tarkoitetun muuta kuin ajoneuvon liikennekäyttöä koskevan rekisteritietoilmoituksen tahallisesta tai huolimattomuudesta tapahtuneesta tekemättä jättämisestä määrätään ajoneuvon omistajalle tai haltijalle 70 euron rikesakko.

11 §

Moottorikäyttöisen ajoneuvon henkilökuljetusta koskevat rikkomukset

Tieliikennelain 87 §:n 2 momentin tai tieliikennelain nojalla annetun moottorikäyttöisen ajoneuvon henkilökuljetusta koskevan säännöksen tahallisesta tai huolimattomuudesta tapahtuneesta rikkomisesta määrätään kuljettajalle 100 euron rikesakko.

Mitä 1 momentissa säädetään, ei kuitenkaan sovelleta, jos joku on sijoitettu:

Valiokunnan mietintö LaVM 12/2016 vp

- 1) siten, että se estää kuljettajaa näkemästä tai haittaa ajoneuvon käsittelyä taikka peittää ajoneuvoon määrätyn valaisimen, heijastimen tai kilven; taikka
- 2) muun kuin kuorma- tai pakettiauton tavaratilaan tai kuormalavalle.

12 §

Vesiliikennettä koskevat rikkomukset

Vesiliikennelain (463/1996) tahallisuudesta tai huolimattomuudesta tapahtuneesta rikkomisesta määrätään rikesakko seuraavasti:

1) vesikulkuneuvon kuljettajalle 5 §:n 2 momentissa säädetyn vesiliikennemerkillä tai valopasteella ilmaistun määräyksen, kiellon tai rajoituksen muusta kuin 2 kohdassa tarkoitetusta rikkomisesta 70 euroa;

2) vesikulkuneuvon kuljettajalle suurimman sallitun nopeuden ylityksestä enintään suurimman sallitun nopeuden määrällä 120 euroa;

3) vesikulkuneuvon kuljettamisesta ilman 13 §:n mukaan vesikulkuneuvon käytössä ollessa mukana pidettävää asiakirjaa tai tällaisen asiakirjan esittämisen laiminlyömisestä asetetussa määräajassa 40 euroa;

4) vesikulkuneuvon kuljettamisesta 15 §:n nojalla annetun alueellisen kiellon tai rajoituksen vastaisesti 70 euroa;

5) vesikulkuneuvon kuljettamisesta pitämättä mukana 9 §:n nojalla säädettyä muuta vesikulkuneuvon perusvarustetta kuin pelastusliivejä tai vastaavaa henkilön turvavarustetta 85 euroa.

Vesikulkuneuvorekisteristä annetun lain (424/2014) tahallisuudesta tai huolimattomuudesta tapahtuneesta rikkomisesta määrätään rikesakko seuraavasti:

1) vesikulkuneuvon omistajalle 8 §:n 1 momentissa säädetyn rekisteri-ilmoituksen tekemättä jättämisestä ennen vesikulkuneuvon vesiliikennekäyttöönottoa, omistajalle tai haltijalle 9 §:n 1 tai 2 momentissa säädetyn muutosrekisteröinnin tekemättä jättämisestä määräajassa taikka vesikulkuneuvon tai moottorin omistajalle 10 §:n 1 momentissa säädetyn lopullista poistamista koskevan rekisteri-ilmoituksen tekemättä jättämisestä määräajassa 70 euroa;

2) vesikulkuneuvon käyttämisestä 5 §:n 1 momentin vastaisesti ennen sen merkitsemistä rekisteriin tai 12 §:n 2 momentin vastaisesti rekisteritunnuksella varustamattomana tai 13 §:n 3 momentin vastaisesti koetunnuksella varustamattomana 70 euroa.

13 §

Kalastonhoitomaksua koskeva rikkomus

Sille, joka tahallaan tai huolimattomuudesta kalastaa, vaikka hän ei ole suorittanut kalastuslain (379/2015) 79 §:ssä säädettyä kalastonhoitomaksua, määrätään 100 euron rikesakko. Myös sille, joka tahallaan tai huolimattomuudesta kalastaa pitämättä mukana todistusta suorittamastaan kalastonhoitomaksusta, määrätään 100 euron rikesakko, jos hän ei esitä todistusta poliisille seitsemän vuorokauden kuluessa.

Valiokunnan mietintö LaVM 12/2016 vp

14 §

Järjestysrikkomukset

Järjestyslain (612/2003) tahallisesta rikkomisesta määrätään rikesakko seuraavasti:

- 1) 3 §:ssä tarkoitetusta yleisen järjestyksen häiritsemisestä tai turvallisuuden vaarantamisesta 70 euroa;
- 2) 4 §:n 1 momentissa säädetyn kiellon vastaisesta päihdyttävän aineen nauttimisesta 40 euroa;
- 3) 5 §:ssä säädetyn vaaran estämiseen liittyvän huolehtimisvelvollisuuden laiminlyömisestä rakennuksen tai rakennelman omistajalle tai haltijalle taikka hänen edustajalleen 100 euroa;
- 4) 6 §:n 1 momentissa säädetyn kiellon vastaisesta valon tai mainoksen käyttämisestä taikka mainitun pykälän 2 momentissa tarkoitetusta kuulutuksen tai tiedonannon luvattomasta poistamisesta tai turmelemisesta 70 euroa;
- 5) 7 §:n 1 momentissa säädetyn kiellon vastaisesta seksuaalipalvelujen ostamisesta tai maksullisesta tarjoamisesta 40 euroa;
- 6) 7 §:n 2 momentissa säädetyn kiellon vastaisesta ulostamisesta tai virtsaamisesta 40 euroa;
- 7) 7 §:n 3 momentissa säädetyn kiellon vastaisesta esityksen järjestämisestä 70 euroa;
- 8) 8 §:ssä säädetyn rakennukseen pääsystä huolehtimiseen liittyvän velvollisuuden laiminlyömisestä rakennuksen omistajalle tai haltijalle taikka hänen edustajalleen 70 euroa;
- 9) 13 §:ssä säädetyn kiellon vastaisesta töhrimiseen soveltuvan aineen hallussapidosta 40 euroa;
- 10) 14 §:n 1 momentissa säädetyn eläimen pitämiseen liittyvän velvollisuuden laiminlyömisestä 40 euroa;
- 11) 15 §:ssä säädetyn kiellon vastaisesta ratsastamisesta tai ajamisesta 40 euroa.

15 §

Toisen vahingoittamiseen soveltuvat esineet ja aineet

Vähäisestä rikoslain (39/1889) 41 luvun 6 §:ssä tarkoitetusta toisen vahingoittamiseen soveltuvan esineen tai aineen hallussapidosta ja vähäisestä mainitun luvun 7 §:ssä tarkoitetusta toisen vahingoittamiseen soveltuvan esineen luovuttamisesta alaikäiselle määrätään 70 euron rikesakko.

16 §

Roskaamiskiellon vähäinen rikkominen

Jätelain (646/2011) 72 §:ssä säädetyn roskaamiskiellon tahallisesta tai törkeästä huolimattomuudesta tapahtuneesta vähäisestä rikkomisesta määrätään roskaajalle 100 euron rikesakko.

17 §

Alkoholirikkomukset

Alkoholilain (1143/1994) tahallisesta rikkomisesta määrätään rikesakko seuraavasti:

Valiokunnan mietintö LaVM 12/2016 vp

- 1) 58 §:n 1 momentissa säädetyn kiellon vastaisesta alkoholijuoman nauttimisesta 40 euroa;
- 2) poliisin 58 §:n 2 momentin nojalla antaman, alkoholijuoman nauttimista julkisella paikalla koskevan kiellon noudattamatta jättämisestä 40 euroa;
- 3) 34 §:n 2 momentin vastaisesta laillisesti valmistetun tai maahantuodun alkoholijuoman hallussa pitämisestä alle kahdeksantoistavuotiaana 40 euroa;
- 4) 34 §:n 2 momentin vastaisesta laillisesti valmistetun tai maahantuodun väkevän alkoholijuoman hallussa pitämisestä kahdeksantoista, mutta ei kahtakymmentä vuotta täyttäneenä 40 euroa.

18 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan samana päivänä kuin sakon ja rikesakon määräämisestä annettu laki (754/2010).

Tällä lailla kumotaan rikesakkorikkomuksista annettu laki (756/2010).

5.

Laki

oikeudenkäymiskaaren 17 luvun 29 ja 44 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan oikeudenkäymiskaaren 17 luvun 29 §:n 3 momentin 2 kohta ja 44 §:n 2 momentin 3 kohdan c alakohta, sellaisina kuin ne ovat laissa 732/2015, seuraavasti:

17 luku

Todistelusta

29 §

Mitä 2 momentissa säädetään, sovelletaan rikosasiassa myös:
-----

2) siihen, jolle on annettu sakkomääräys, rangaistusmääräys tai rikesakkomääräys 1 kohdassa tarkoitetusta teosta;

Valiokunnan mietintö LaVM 12/2016 vp

44 §

Vakuutusta ei anna:
-----

3) rikosasiassa

c) se, jolle on annettu sakkomääräys, rangaistusmääräys tai rikesakkomääräys b alakohdassa tarkoitettusta teosta;

Tämä laki tulee voimaan samana päivänä kuin sakon ja rikesakon määräämisestä annettu laki (754/2010).

6.

Laki

esitutkintalain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan esitutkintalain (805/2011) 2 luvun 4 §, 3 luvun 14 §:n 2 momentti, 5 luvun 1 § sekä 10 luvun 2 §:n 1 momentti seuraavasti:

2 luku

Esitutkintaan osalliset

4 §

Erityiset tutkintajärjestelyt

Syyttäjä johtaa esitutkintaa, jos poliisimiehen epäillään tehneen rikoksen virkatehtävän suorittamisen yhteydessä. Vaikka poliisimiehen tekemäksi epäiltyä rikosta ei ole tehty virkatehtävien suorittamisen yhteydessä, syyttäjä voi rikoksen vakavuuden tai asian laadun sitä muuten edellyttäessä päättää ryhtymisestään tutkinnanjohtajaksi. Syyttäjä voi edellä tarkoitetuissa tapauksissa johtaa esitutkintaa myös siltä osin kuin asiassa on poliisimiehen lisäksi muu epäilty, jos se on

Valiokunnan mietintö LaVM 12/2016 vp

asian selvittämiseksi tarkoituksenmukaista. Syyttäjä ei toimi tutkinnanjohtajana, jos asia käsitellään sakon ja rikesakon määräämisestä annetussa laissa (754/2010) säädettyssä menettelyssä.

Tutkinnanjohtajana toimiessaan syyttäjällä on tuossa tehtävässään samat toimivaltuudet kuin tutkinnanjohtajana toimivalla päällystään kuuluvalla poliisimiehellä.

Poliisimiehen tekemäksi epäilty rikos tutkitaan aina muussa kuin hänen toimipaikkansa poliisiyksikössä, jos asiaa ei käsitellä sakon ja rikesakon määräämisestä annetussa laissa säädettyssä menettelyssä. Muutenkin rikoksen tutkiva poliisiyksikkö tulee tarvittaessa määrätä niin, ettei luottamus esitutkinnan puolueettomuuteen vaarannu.

3 luku

Esitutkinnan toimittamisen yleiset säännökset

14 §

Suppean esitutkinnan edellytykset

Poliisimiehen tekemäksi epäillyn rikoksen johdosta saadaan toimittaa suppea esitutkinta vain, jos asia käsitellään sakon ja rikesakon määräämisestä annetussa laissa säädettyssä menettelyssä.

---

5 luku

Esitutkintaviranomaisen ja syyttäjän esitutkintayhteistyö

1 §

Ilmoitus syyttäjälle

Esitutkintaviranomaisen on viipymättä ilmoitettava syyttäjälle asiasta, jossa rikoksesta epäiltynä on poliisimies, jollei asiaa käsitellä sakon ja rikesakon määräämisestä annetussa laissa säädettyssä menettelyssä. Syyttäjälle on lisäksi ilmoitettava tutkittavaksi tulleesta rikoksesta, jonka esitutkinta- ja syyttäjäviranomaiset ovat yhdessä niille kuuluvan toimivallan perusteella päättäneet kuuluvan ilmoitusvelvollisuuden piiriin tai josta syyttäjä on pyytänyt ilmoittamaan.

Valiokunnan mietintö LaVM 12/2016 vp

10 luku

Esitutinnan päättäminen

2 §

Esitutinnan päättäminen

Esitutinnan valmistuttua asia on toimitettava syyttäjälle syyteharkintaa taikka sakon ja rikesakon määräämisestä annetussa laissa tarkoitetun määräyksen tai vaatimuksen antamista varten. Sotilasoikeudenkäyntiasiana tutkittavasta rikoksesta laadittu esitutkintapöytäkirja on toimitettava viipymättä sotilasviranomaiselle.

Tämä laki tulee voimaan samana päivänä kuin sakon ja rikesakon määräämisestä annettu laki (754/2010).

7.

Laki

rikostorjunnasta Tullissa annetun lain 2 luvun 7 ja 8 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan rikostorjunnasta Tullissa annetun lain (623/2015) 2 luvun 7 § ja 8 §:n 4 momentti seuraavasti:

Valiokunnan mietintö LaVM 12/2016 vp

2 luku

Tullin toimivaltuudet tullirikostorjunnassa

7 §

Sakko- ja rikesakkomääräyksen sekä sakko- ja rangaistusvaatimuksen antaminen

Pidättämiseen oikeutettu tullimies tai tehtävään määrätty muu tullimies voi antaa sakkomääräyksen, rikesakkomääräyksen, sakkovaatimuksen ja rangaistusvaatimuksen siten kuin sakon ja rikesakon määräämisestä annetussa laissa (754/2010) säädetään.

8 §

Haastaminen ja muu tiedoksianto

Rajatulliyhteistyöstä Suomen ja Ruotsin välillä tehdyssä sopimuksessa (SopS 2/1963) ja Suomen ja Norjan välisestä rajatulliyhteistyöstä tehdyssä sopimuksessa (SopS 37/1969) tarkoitettu virkamies, joka suorittaa tullitoimenpiteitä Suomen valtion lukuun, voi tullirikosasiassa antaa tiedoksi haasteen ja 7 §:ssä tarkoitettun sakkomääräyksen, rikesakkomääräyksen, sakkovaatimuksen tai rangaistusvaatimuksen sopimuksissa tarkoitetuilla valvontavyöhykkeillä. Tullirikosasiaa koskeva määräys tai vaatimus voidaan valvontavyöhykkeellä antaa ilman valtakunnansyyttäjän määräystä.

Tämä laki tulee voimaan samana päivänä kuin sakon ja rikesakon määräämisestä annettu laki (754/2010).

8.

Laki

rajavartiolain 47 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan rajavartiolain (578/2005) 47 §, sellaisena kuin se on laissa 1150/2010, seuraavasti:

Valiokunnan mietintö LaVM 12/2016 vp

47 §

Sakkovaatimus, sakkomääräys, rikesakkomääräys ja rangaistusvaatimus

Rajavartiomies antaa sakkovaatimuksen, sakkomääräyksen, rikesakkomääräyksen ja rangaistusvaatimuksen siten kuin sakon ja rikesakon määräämisestä annetussa laissa (754/2010) säädetään.

Tämä laki tulee voimaan samana päivänä kuin sakon ja rikesakon määräämisestä annettu laki (754/2010).

Tällä lailla kumotaan rajavartiolain 47 §:n muuttamisesta annettu laki (764/2010).

9.

Laki

Laki tieliikennelain 103 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään tieliikennelain (267/1981) 103 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 1082/2012, uusi 2 momentti seuraavasti:

103 §

Liikennerikkomus

Rikesakosta eräiden liikennerikkomusten ainoana rangaistuksena säädetään rikesakkorikkomuksista annetussa laissa (/).

Tämä laki tulee voimaan samana päivänä kuin sakon ja rikesakon määräämisestä annettu laki (754/2010).

Tällä lailla kumotaan tieliikennelain 103 §:n muuttamisesta annettu laki (767/2010).

10.

Laki

ajoneuvolain 96 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ajoneuvolain (1090/2002) 96 §, sellaisena kuin se on laeissa 226/2009, 276/2010 ja 1042/2014, seuraavasti:

96 §

Ajoneuvorikkomus

- Joka tahallaan tai huolimattomuudesta
- 1) laiminlyö 5 tai 57 §:ssä säädetyn korjausvelvoitteen,
  - 2) rikkoo 6 §:n 1 momentissa, 51, 56, 57, 75 tai 84 §:ssä säädettyä ajoneuvon käyttökieltoa tai ajokieltoa,
  - 3) rikkoo 6 §:n 2 tai 3 momentissa säädettyä valmistuksen, maahantuonnin, kaupan pitämisen, myynnin tai muun luovuttamisen kieltoa,
  - 4) laiminlyö 9 §:n 2 momentissa säädetyn velvollisuuden pitää ajoneuvo liikennekelpoisena,
  - 5) laiminlyö 58 §:ssä säädetyn velvollisuuden pitää mukana katsastuksesta annettu todistus taikka 61 tai 62 §:ssä säädetyn katsastuttamisvelvollisuuden,
  - 6) rikkoo 66 a §:n 5 momentin nojalla säädettyä vaatimusta rekisteritunnuksen ja -kilpien, siirtomerkkien tai kansallisuustunnuksen käytöstä, kiinnittämisestä tai kunnossapidosta,
  - 7) käyttää 66 f §:ssä tarkoitettua koenumerotodistusta tai siirtolupaa mainitun pykälän tai sen nojalla annettujen säännösten vastaisesti,
  - 8) rikkoo 71 §:ssä säädettyä velvollisuutta sallia teknisen tienvarsitarkastuksen suorittaminen,
  - 9) kieltäytyy esittämästä 71 §:ssä tai toimittamasta 93 §:ssä tarkoitettua asiakirjaa tai päästävästä 71 §:ssä tarkoitettua henkilöä ajoneuvoon tai 82 §:ssä tarkoitettua viranomaista tai henkilöä ajoneuvojen, osien tai erillisten teknisten yksiköiden maahantuontia, valmistusta tai kauppaa harjoittavan valmistus-, varasto- tai myyntipaikkaan taikka estää ottamasta tutkimusta varten näytettä tai saamasta tarpeellista ajoneuvon, osan tai erillisen teknisen yksikön ominaisuuksia taikka hyväksymistä koskevaa asiakirjaa tai tietoa,
  - 10) laiminlyö 93 c §:ssä säädetyn selosteen antamisen,
  - 11) suorittaa 87 §:ssä tarkoitettuja asennus- ja korjaustöitä ilman asianmukaista lupaa tai vastoin 90 §:ssä säädettyä rajoitusta,
  - 12) kieltäytyy päästävästä 91 §:ssä tarkoitettua viranomaista tai henkilöä järjestelmien, osien tai erillisten teknisten yksiköiden asennus- tai korjauspaikkaan,
  - 13) laiminlyö 78 §:ssä tarkoitetun velvollisuuden hankkia lupa osien ja teknisten yksiköiden myyntiin tarjoamiseen tai myyntiin,
  - 14) rikkoo 80 §:n 1 momentin nojalla määrättyä ensirekisteröinti- tai myyntikieltoa,

Valiokunnan mietintö LaVM 12/2016 vp

15) laiminlyö 30 §:n 1 momentissa mainittuun säädökseen liittyvässä teknisiä vaatimuksia sisältävässä Euroopan unionin lainsäädännössä säädetyn sellaisen tiedon antovelvollisuuden, joka voi johtaa ajoneuvon, osan, erillisen teknisen yksikön tai varusteen markkinoilta pois vetämiseen,

16) laiminlyö 45 §:n 2 momentin, 46 §:n 4 momentin, 81 §:n 2 momentin tai 86 a §:n 1 momentin mukaisen ilmoitusvelvollisuutensa,

17) laiminlyö valmistajalle asetetun velvoitteen 46 a §:n 2 momentin 3 kohdassa tarkoitettun tai 49 §:ssä tarkoitettussa toiminnassa tarvittavan aineiston toimittamisesta saataville,

18) laiminlyö 93, 93 a tai 93 b §:ssä tarkoitettun tiedon saattamisen käyttöön taikka

19) rikkoo 20 §:n 5 momentissa säädettyä poliisiajoneuvon tai rajavartiolaitoksen ajoneuvon tunnusvärikyksen tai -merkkien käyttöä koskevaa kieltoa,

on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, *ajoneuvorikkomuksesta* sakkoon.

Ajoneuvorikkomuksesta tuomitaan myös se, joka tahallaan antaa oikeudelliselta merkitykseltään väärän tiedon nimetyille tutkimuslaitokselle, hyväksytyille asiantuntijalle tai yksittäishyväksynnän myöntäjälle ajoneuvon, osan, erillisen teknisen yksikön tai varusteen hyväksyntämenettelyä tai markkinoilta pois vetämiseen johtavaa menettelyä varten suoritettavassa tarkastuksessa, mittauksessa tai testissä taikka tuotannon vaatimustenmukaisuuden valvontaa varten suoritettavassa testissä tai arvioinnissa.

Ajoneuvorikkomuksesta tuomitaan myös se, joka tahallaan tai huolimattomuudesta

1) laiminlyö 30 §:n 1 momentissa mainittuja säädöksiä täydentävässä, teknisiä vaatimuksia sisältävässä Euroopan yhteisön asetuksessa säädetyn korjaamiseen ja huoltamiseen tarvittaviin tietoihin pääsyvelvoitteen,

2) laiminlyö 30 §:n 1 momentissa mainittuja säädöksiä täydentävässä, teknisiä vaatimuksia sisältävässä Euroopan yhteisön asetuksessa säädetyn ajoneuvon päästönrajoitusjärjestelmän lisäaineen käyttövelvoitteen ajoneuvoa liikenteessä käytettäessä taikka

3) rikkoo 30 §:n 1 momentissa mainittuja säädöksiä täydentävässä, teknisiä vaatimuksia sisältävässä Euroopan yhteisön asetuksessa säädetyn päästönrajoitusjärjestelmän toimintaa rajoittavan laitteen käytön kieltoa tai kieltoa muuttaa päästönrajoitusjärjestelmä tyyppihyväksynnän vaatimusten vastaiseksi.

Rikesakosta ajoneuvorikkomuksen ainoana rangaistuksena 4 §:n 1 momentissa säädetyn ajoneuvon yleisten turvallisuusvaatimusten, 4 §:ssä, 7 §:n 1 momentissa tai 9 §:n 1 momentissa säädetyn moottorikäyttöisen ajoneuvon tai hinattavan ajoneuvon rakennetta, varusteita tai kuntoa koskevan vaatimuksen, 8 §:n 1 momentissa tai 85 §:n 1 momentissa säädetyn katsastamattoman, rekisteröimättömän tai liikennekäytöstä poistetun ajoneuvon käyttämistä koskevan kiellon, 64 §:n 1 momentissa säädetyn rekisteri-ilmoituksen tekemistä koskevan velvollisuuden sekä 66 a §:n 1 momentissa säädetyn asiakirjojen mukanapitämisvelvollisuuden rikkomisesta säädetään rikesakkorikkomuksista annetussa laissa (/).

Tämä laki tulee voimaan samana päivänä kuin sakon ja rikesakon määräämisestä annettu laki (754/2010).

Tällä lailla kumotaan ajoneuvolain 96 §:n muuttamisesta annettu laki (768/2010).

11.

Laki

kaupallisista tavarankuljetuksista tiellä annetun lain 32 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kaupallisista tavarankuljetuksista tiellä annetun lain (693/2006) 32 §, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 1283/2011 ja 262/2013, seuraavasti:

32 §

Rangaistussäännökset

Joka harjoittaa tässä laissa tarkoitettua liikennettä ilman asianmukaista lupaa, on tuomittava *luvattomasta tavaraliikenteen harjoittamisesta* sakkoon tai vankeuteen enintään kuudeksi kuukau-
deksi.

Joka luovuttaa luvan toisen käytettäväksi, laiminlyö 25 §:n 2 momentissa tarkoitettun merkin-
nän tekemisen, 25 §:n 3 momentissa säädetyn ilmoitusvelvollisuuden tai 27 §:ssä tarkoitettun tie-
tojenantovelvollisuuden taikka jättää noudattamatta mitä 29 §:ssä säädetään, on tuomittava *kau-
pallisista tavarankuljetuksista tiellä annetun lain säännösten rikkomisesta* sakkoon.

Kuljetuksen tilaaja tai tämän edustaja, joka tilaa kuljetuksen tekemättä 5 a §:ssä tarkoitettua
selvitystä taikka joka tehdyn selvityksen perusteella tai muutoin tietää, ettei kuljetuksen suoritta-
ja täytä 5 a §:ssä säädettyjä edellytyksiä tai ettei sillä ole tarkoitus täyttää lakisääteisiä velvolli-
suuksiaan työnantajana, on tuomittava *kuljetuksen tilausrikkomuksesta* sakkoon. Jos kuljetuk-
seen sovelletaan tilaajan selvitysvelvollisuudesta ja vastuusta ulkopuolista työvoimaa käytettäes-
sä annettua lakia (1233/2006) ja sopimuksen tekemisestä voidaan määrätä mainitussa laissa tar-
koitettu laiminlyöntimaksu, sakkoa ei tuomita.

Rikesakosta ainoana rangaistuksena muulle kuljettajalle kuin liikkeenharjoittajalle 29 §:n
1 momentin mukaisen velvollisuuden rikkomisesta kaupallisista tavarankuljetuksista tiellä an-
netun lain säännösten rikkomisena säädetään rikesakkorikkomuksista annetussa laissa (/).

Tämä laki tulee voimaan samana päivänä kuin sakon ja rikesakon määräämisestä annettu laki
(754/2010).

Tällä lailla kumotaan kaupallisista tavarankuljetuksista tiellä annetun lain 32 §:n muuttamises-
tä annettu laki (769/2010).

12.

Laki

vesiliikennelain 24 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan vesiliikennelain (463/1996) 24 §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on laissa 598/2005, seuraavasti:

24 §

Rangaistukset

Rikesakosta eräiden vesiliikenne rikkomusten ainoana rangaistuksena säädetään rikesakkorikkomuksista annetussa laissa (/).

Tämä laki tulee voimaan samana päivänä kuin sakon ja rikesakon määräämisestä annettu laki (754/2010).

Tällä lailla kumotaan vesiliikennelain 24 §:n muuttamisesta annettu laki (770/2010).

13.

Laki

vesikulkuneuvorekisteristä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan vesikulkuneuvorekisteristä annetun lain (424/2014) 40 § ja
muutetaan 39 § seuraavasti:

Valiokunnan mietintö LaVM 12/2016 vp

39 §

Vesikulkuneuvorekisteririkkomus

Rikesakosta vesikulkuneuvorekisteririkkomuksen ainoana rangaistuksena 8 §:n 1 momentissa, 9 §:n 1 tai 2 momentissa taikka 10 §:n 1 momentissa säädetyn rekisteröintiä koskevan velvollisuuden sekä 5 §:n 1 momentissa, 12 §:n 2 momentissa tai 13 §:n 3 momentissa säädetyn käyttökiellon rikkomisesta säädetään rikesakkorikkomuksista annetussa laissa (/).

Tämä laki tulee voimaan samana päivänä kuin sakon ja rikesakon määräämisestä annettu laki (754/2010).

Tällä lailla kumotaan vesikulkuneuvorekisteristä annetun lain 39 ja 40 §:n muuttamisesta annettu laki (433/2014).

14.

Laki

jätelain 147 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan jätelain (646/2011) 147 §:n 3 momentti seuraavasti:

147 §

Rangaistussäännökset

Rikesakosta ainoana rangaistuksena 72 §:ssä säädetyn roskaamiskiellon vähäisestä rikkomisesta säädetään rikesakkorikkomuksista annetussa laissa (/).

Tämä laki tulee voimaan samana päivänä kuin sakon ja rikesakon määräämisestä annettu laki (754/2010).

15.

Laki

kalastuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan kalastuslain (379/2015) 118 §:n 1 momentin 7 kohta ja 119 § sekä
muutetaan 118 §:n 2 momentti seuraavasti:

118 §

Kalastusrikkomus

Rikesakosta ainoana rangaistuksena 79 §:ssä tarkoitetun kalastonhoitomaksun suorittamisen tai kyseisen maksun suorittamista osoittavan todistuksen määräajassa esittämisen laiminlyönnistä säädetään rikesakkorikkomuksista annetussa laissa (/).

Tämä laki tulee voimaan samana päivänä kuin sakon ja rikesakon määräämisestä annettu laki (754/2010).

16.

Laki

käräjäoikeuslain 17 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan käräjäoikeuslain (581/1993) 17 §, sellaisena kuin se on laissa 608/2011, seuraavasti:

17 §

Käräjänotaari saa ilman eri määräystä:

Valiokunnan mietintö LaVM 12/2016 vp

1) toimittaa avioliittoon vihkimisiä sekä käsitellä ja ratkaista käräjäoikeuden kansliassa oikeudenkäymiskaaren 5 luvun 3 ja 14 §:ssä tarkoitettuja asioita ja hakemusasioita; sekä

2) oltuaan virassa kaksi kuukautta toimia käräjäoikeuden puheenjohtajana:

a) yhden tuomarin istunnossa hakemusasianssa;

b) yhden tuomarin istunnossa rikosasiassa, jossa mistään syytteessä tarkoitettusta yksittäisestä rikoksesta ei syytteessä mainittujen seikkojen vallitessa tehtynä ole säädetty muuta tai ankarampaa rangaistusta kuin sakko tai vankeutta enintään kaksi vuotta eikä vastaaja ole syytteessä tarkoitettun rikoksen johdosta vangittuna, matkustuskiellossa tai virantoimituksesta pidätettynä; tällöin rangaistukseksi ei kuitenkaan voida tuomita muuta tai ankarampaa rangaistusta kuin sakkoa tai rikesakko;

c) oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain (689/1997) 5 a luvussa tarkoitettussa kirjallisessa menettelyssä, jossa tällöin rangaistukseksi ei kuitenkaan voida tuomita muuta tai ankarampaa rangaistusta kuin sakkoa tai rikesakko; ja

d) yhden tuomarin istunnossa sakon muuntorangaistusasiassa.

Laamanni voi määrätä virassa kaksi kuukautta olleen käräjänotaarin toimimaan yksittäisessä asiassa:

1) puheenjohtajana, jos asia on riita-asia, joka koskee asuinhuoneiston vuokrausta tai jossa riidan kohteena oleva rahamäärä taikka omaisuuden tai etuuden arvo on pääomaltaan enintään 20 000 euroa;

2) jäsenenä oikeudenkäymiskaaren 2 luvun 1 §:n 2 momentissa ja 2 §:ssä tarkoitettussa kokoonpanossa;

3) jäsenenä oikeudenkäymiskaaren 2 luvun 3 §:ssä tarkoitettussa kokoonpanossa;

4) jäsenenä oikeudenkäymiskaaren 6 luvun 1 §:ssä ja oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain 6 luvun 11 §:ssä tarkoitettussa tapauksessa; ja

5) puheenjohtajana oikeudenkäymiskaaren 2 luvun 1 §:n 1 momentissa tarkoitettussa kokoonpanossa rikosasiassa, jossa mistään syytteessä tarkoitettusta yksittäisestä rikoksesta ei syytteessä mainittujen seikkojen vallitessa tehtynä ole säädetty muuta tai ankarampaa rangaistusta kuin sakko tai vankeutta enintään kaksi vuotta eikä vastaaja ole syytteessä tarkoitettun rikoksen johdosta vangittuna, matkustuskiellossa tai virantoimituksesta pidätettynä.

Käräjänotaaria ei saa määrätä käsittelemään yksin tai käräjäoikeuden puheenjohtajana asiaa, jota laatunsa tai laajuutensa vuoksi on pidettävä vaikeana ratkaista.

Tämä laki tulee voimaan samana päivänä kuin sakon ja rikesakon määräämisestä annettu laki (754/2010).

Tällä lailla kumotaan käräjäoikeuslain 17 §:n muuttamisesta annettu laki (777/2010).

17.

Laki

ajokorttilain 32 ja 93 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ajokorttilain (386/2011) 32 §:n otsikko ja 1 momentti sekä 93 § seuraavasti:

32 §

Ajokortin ja muun luvan tai todistuksen mukana pitämisen- ja esittämisvelvollisuus

Ajokortti, väliaikainen ajokortti, tilapäinen ajokortti, kansainvälinen ajokortti, opetuslupa, moottoripyörän harjoituslupa, muussa EU- tai ETA-valtiossa kuin Suomessa annettu mopon ajolupa, liikenneopettajalupa, opetusharjoittelulupa ja kuljettajantutkintotodistus on pidettävä ajettaessa mukana ja vaadittaessa esitettävä poliisimiehelle taikka muulle liikenteen valvontaan liittyvässä virkatehtävässä toimivalle tulli- ja rajavartiolaitosmiehelle sekä tieliikennelain 97 §:ssä tarkoitettulle liikenne- ja viestintäministeriön tai Liikenneviraston liikennettä valvomaan määräämälle.

---

93 §

Ajokorttirikkomus

Joka tahallaan tai huolimattomuudesta rikkoo

- 1) 16 §:ssä tarkoitettua ajokorttiin tai ajokorttilupaan liitettyä ehtoa tai rajoitusta,
  - 2) 75 §:n säännöstä ajokortin luovuttamisvelvollisuudesta tai
  - 3) 33 §:n säännöstä ajoneuvon luovuttamisesta toisen kuljettavaksi,
- on tuomittava *ajokorttirikkomuksesta* sakkoon.

Rikesakosta ainoana rangaistuksena 32 §:ssä säädetyn asiakirjan ajettaessa mukana pitämisen velvollisuuden rikkomisesta säädetään rikesakkorikkomuksista annetussa laissa (/).

Tämä laki tulee voimaan samana päivänä kuin sakon ja rikesakon määräämisestä annettu laki (754/2010).

18.

Laki

taksinkuljettajien ammattipätevyydestä annetun lain 35 ja 36 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan taksinkuljettajien ammattipätevyydestä annetun lain (695/2009) 35 §:n 1 momentti
ja
lisätään 36 §:ään uusi 3 momentti seuraavasti:

35 §

Rangaistussäännökset

Joka tahallaan tai huolimattomuudesta kuljettaa jotakuta taksiliikennelaissa (217/2007) tarkoitettussa taksiliikenteessä ilman tämän lain 3 §:ssä säädettyä taksinkuljettajan ajolupaa taikka rikoo tämän lain 10 §:n 3 momentin tai 20 §:n säännöstä ajoluvan luovuttamisesta poliisille, 23 §:n 2 momentin säännöstä taksinkuljettajan ajoluvan näkyvillä pitämisestä ja esittämisestä, 24 §:n 2 momentin säännöstä ajoluvan luovuttamisesta Liikenteen turvallisuusvirastolle tai 25 §:n säännöstä ajoneuvon luovuttamisesta, on tuomittava *kuljettajan ammattipätevyyssäännösten rikkomisesta* sakkoon, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta.

---

36 §

Viittaukset muualla laissa oleviin rangaistussäännöksiin

Rikesakosta kuljettajan ammattipätevyyssääntöjen rikkomisen ainoana rangaistuksena 23 §:n 2 momentissa säädetyn taksinkuljettajan ajoluvan mukana pitämis- ja esittämisvelvollisuuden rikkomisesta säädetään rikesakkorikkomuksista annetussa laissa (/).

Tämä laki tulee voimaan samana päivänä kuin sakon ja rikesakon määräämisestä annettu laki (754/2010).

19.

Laki

kuorma- ja linja-auton kuljettajien ammattipätevyydestä annetun lain 24 ja 24 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kuorma- ja linja-auton kuljettajien ammattipätevyydestä annetun lain (273/2007) 24 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 699/2009, ja
lisätään 24 a §:ään, sellaisena kuin se on laissa 699/2009, uusi 3 momentti seuraavasti:

24 §

Rangaistussäännökset

Joka tahallaan tai huolimattomuudesta rikkoo 3 §:n 1 momentin säännöstä kuljettajalta vaadittavasta ammattipätevyydestä, 17 §:n 3 momentin säännöstä ajoneuvon luovuttamisesta taikka 8 tai 9 §:n säännöstä ajoneuvon kuljettamisesta, on tuomittava *kuljettajan ammattipätevyyssäännösten rikkomisesta* sakkoon, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta.

---

24 a §

Viittaukset muualla laissa oleviin rangaistussäännöksiin

Rikesakosta kuljettajan ammattipätevyyssäännösten rikkomisen ainoana rangaistuksena 17 §:n 2 momentissa säädetyn ammattipätevyyden osoittavan asiakirjan mukanapitämis- tai esittämiselvöllisyyden rikkomisesta säädetään rikesakkorikkomuksista annetussa laissa (/).

Tämä laki tulee voimaan samana päivänä kuin sakon ja rikesakon määräämisestä annettu laki (754/2010).

20.

Laki

alkoholilain 50 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan alkoholilain (1143/1994) 50 a §, sellaisena kuin se on laissa 642/2009, seuraavasti:

50 a §

Rangaistussäännökset

Rangaistus alkoholirikoksesta säädetään rikoslain (39/1889) 50 a luvun 1—3 §:ssä.

Rangaistus alkoholijuoman markkinointirikoksesta säädetään rikoslain 30 luvun 1 a §:ssä.

Rangaistus tässä laissa säädetyn salassapitovelvollisuuden rikkomisesta tuomitaan rikoslain 38 luvun 1 tai 2 §:n mukaan, jollei teko ole rangaistava rikoslain 40 luvun 5 §:n mukaan tai siitä muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta.

Joka tahallaan

1) 58 §:n 1 momentissa tarkoitetun paikan omistajana, tilaisuuden toimeenpanijana tai järjestyksenvalvojana sallii alkoholijuoman nauttimisen momentissa mainitussa paikassa taikka luvatta tarjoaa alkoholijuomaa tällaisessa paikassa 58 §:n 3 momentin vastaisesti,

2) tarjoaa alle kahdeksantoistavuotiaalle alkoholijuomaa tai väkiviinaa niin, että tämä juopuu siitä, ja tarjoamista voidaan alaikäisen ikä, kypsyysaste ja muut olosuhteet huomioon ottaen kokonaisuudessaan pitää moitittavana,

3) valmistaa, myy, välittää, luovuttaa tai tuo maahan alkoholijuoman tai väkiviinan valmistukseen soveliaan välineen, laitteen, tarvikkeen, aineen tai valmisteen siinä tarkoituksessa, että sitä tultaisiin käyttämään alkoholijuoman tai väkiviinan laittomaan valmistukseen,

4) pitää hallussaan alkoholijuoman tai väkiviinan valmistukseen soveliaista laitetta tai välinettä sellaisissa olosuhteissa, että on perusteltua aihetta otaksua sitä käytettävän alkoholijuoman tai väkiviinan laittomaan valmistukseen,

5) mainostaa tai markkinoi alkoholijuoman tai väkiviinan valmistukseen soveliaista välinettä, laitetta, tarviketta, ainetta tai valmistetta houkutellakseen alkoholijuoman tai väkiviinan laittomaan valmistukseen tai

6) mainostaa suorasti tai epäsuorasti mietoa alkoholijuomaa tai vähintään 1,2 tilavuusprosenttia etyylialkoholia sisältävää juomaa tai muutoin edistää tällaisen juoman myyntiä 33 §:n vastaisesti,

on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, *alkoholirikkomuksesta* sakkoon.

Alkoholirikkomuksesta tuomitaan myös se, joka tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta

1) rikkoo 5 §:n 2 momentin, 8 §:n 3 momentin, 14 §:n 2 momentin, 17 §:n 3 momentin, 21 d §:n, 27 §:n 3 momentin, 29 §:n 2 momentin tai 30 §:n 2 momentin nojalla annetun luvan ehtoa tai rajoitusta,

Valiokunnan mietintö LaVM 12/2016 vp

2) toimii ilman 5 §:n 3 momentissa, 13 §:n 2 momentissa, 14 §:n 4 momentissa tai 35 §:n 1 momentissa säädettyä viranomaisen hyväksyntää,

3) laiminlyö antaa 11 tai 59 §:ssä säädetyn taikka 57 §:n nojalla annetulla asetuksella säädetyn ilmoituksen,

4) toimii vastoin 3 §:n 4 momentin, 13 §:n 3 momentin, 19 tai 26 §:n tai 32 §:n 1 momentin nojalla annetun asetuksen säännöstä,

5) rikkoo 16 §:n 2 momentissa tai 24 §:n 2 momentissa säädetyn kiellon taikka

6) anniskeluluvan haltijana taikka anniskelupaikan vastaavana hoitajana tai tämän sijaisena rikkoo 23 §:ssä säädettyä anniskelupaikan järjestyksen valvontaa koskevaa velvoitetta.

Edellä 4 momentin 3 kohdassa tarkoitetun rikoksen yritys on rangaistava.

Rikesakosta ainoana rangaistuksena 34 §:n 2 momentin vastaisesta alkoholijuoman hallussa pitämisestä sekä 58 §:n 1 tai 2 momentin vastaisesta alkoholijuoman nauttimisesta julkisella paikalla säädetään rikesakkorikkomuksista annetussa laissa (/).

Tämä laki tulee voimaan samana päivänä kuin sakon ja rikesakon määräämisestä annettu laki (754/2010).

21.

Laki

nuoren rikoksesta epäillyn tilanteen selvittämisestä annetun lain 3 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan nuoren rikoksesta epäillyn tilanteen selvittämisestä annetun lain (633/2010) 3 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 320/2013, seuraavasti:

3 §

Esitutkintaviranomaisen ilmoitus nuoren rikoksesta

Esitutkintaviranomaisen on 14 vuorokauden kuluessa nuorta koskevan esitutkinnan valmistumisesta ilmoitettava nuoren rikoksesta syyttäjälle, sosiaaliviranomaiselle ja Rikosseuraamuslaitokselle.

Ilmoitusta ei kuitenkaan tarvitse tehdä, jos:

1) esitutkinta on lopetettu saattamatta asiaa syyttäjän harkittavaksi; tai

Valiokunnan mietintö LaVM 12/2016 vp

2) asiassa käytetään sakon ja rikesakon määräämisestä annetussa laissa (754/2010) säädettyä menettelyä tai sotilaskurinpitomenettelyä.

Tämä laki tulee voimaan samana päivänä kuin sakon ja rikesakon määräämisestä annettu laki (754/2010).

22.

Laki

siviilipalveluslain 80 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan siviilipalveluslain (1446/2007) 80 § seuraavasti:

80 §

Rikosoikeudellisten ja rikosasian käsittelyä koskevien säännösten soveltaminen

Edellä 72—77 §:ssä tarkoitettujen rikosten käsittelyyn sovelletaan, mitä oikeudenkäynnistä rikosasioissa sekä sakkorangaistuksesta, vankeusrangaistuksesta ja sen täytäntöönpanosta säädetään, jollei tässä laissa toisin säädetä. Rangaistus 72 §:ssä tarkoitettusta tiedonantovelvollisuuden rikkomisesta ja 73 §:ssä tarkoitettusta täydennyspalvelusvelvollisuuden rikkomisesta voidaan määrätä myös sakon ja rikesakon määräämisestä annetussa laissa (754/2010) säädettyssä menettelyssä.

Tämä laki tulee voimaan samana päivänä kuin sakon ja rikesakon määräämisestä annettu laki (754/2010).

Valiokunnan mietintö LaVM 12/2016 vp

Valiokunnan uusi lakiehdotus

23.

Laki

tuomioistuinharjoittelusta annetun lain 15 ja 16 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan tuomioistuinharjoittelusta annetun lain (674/2016) 15 ja 16 § seuraavasti:

15 §

Kaksi kuukautta virassa olleen käräjänotaarin toimivalta käräjäoikeudessa

Oltuaan virassa kaksi kuukautta käräjänotaari saa ilman eri määräystä toimia käräjäoikeuden puheenjohtajana:

- 1) yhden tuomarin istunnossa hakemusasiassa;
- 2) yhden tuomarin istunnossa rikosasiassa, jossa mistään syytteessä tarkoitettu yksittäisestä rikoksesta ei syytteessä mainittujen seikkojen vallitessa tehtynä ole säädetty muuta rangaistusta kuin rikesakko, sakko tai vankeutta enintään kaksi vuotta eikä vastaaja ole syytteessä tarkoitettujen rikosten johdosta vangittuna, matkustuskiellossa tai virantoimituksesta pidätettynä;
- 3) oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain (689/1997) 5 a luvussa tarkoitettussa kirjallisessa menettelyssä;
- 4) yhden tuomarin istunnossa sakon muuntorangaistusasiassa.

Edellä 1 momentin 2 ja 3 kohdassa tarkoitettussa asiassa rangaistukseksi ei voida tuomita muuta rangaistusta kuin sakkoa tai rikesakko.

16 §

Laamannin määräykseen perustuva käräjänotaarin toimivalta käräjäoikeudessa

Laamanni voi määrätä virassa kaksi kuukautta olleen käräjänotaarin toimimaan yksittäisessä asiassa:

- 1) puheenjohtajana, jos asia on riita-asia, joka koskee asuinhuoneiston vuokrausta tai jossa riidan kohteena oleva rahamäärä taikka omaisuuden tai etuuden arvo on pääomaltaan enintään 20 000 euroa;
- 2) jäsenenä oikeudenkäymiskaaren 2 luvun 1 §:n 2 momentissa ja 2 §:ssä tarkoitettussa kokoonpanossa;
- 3) jäsenenä oikeudenkäymiskaaren 2 luvun 3 §:ssä tarkoitettussa kokoonpanossa;

Valiokunnan mietintö LaVM 12/2016 vp

4) jäsenenä oikeudenkäymiskaaren 6 luvun 1 §:ssä ja oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain 6 luvun 11 §:ssä tarkoitetussa tapauksessa;

5) puheenjohtajana oikeudenkäymiskaaren 2 luvun 1 §:n 1 momentissa tarkoitetussa kokoonpanossa rikosasiassa, jossa mistään syytteessä tarkoitetusta yksittäisestä rikoksesta ei syytteessä mainittujen seikkojen vallitessa tehtynä ole säädetty muuta rangaistusta kuin rikesakko, sakko tai vankeutta enintään kaksi vuotta eikä vastaaja ole syytteessä tarkoitetun rikoksen johdosta vangittuna, matkustuskiellossa tai virantoimituksesta pidätettynä.

Oikeudenkäymiskaaren 2 luvun 1 §:n 2 momentissa ja 3 §:ssä tarkoitetussa kokoonpanossa puheenjohtajan ja yhden muun jäsenen on oltava käräjäoikeuden laamanni tai käräjätuomari.

Käräjänotaaria ei saa määrätä käsittelemään yksin tai käräjäoikeuden puheenjohtajana asiaa, jota laatunsa tai laajuutensa vuoksi on pidettävä vaikeana ratkaista.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Helsingissä 25.10.2016

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Kari Tolvanen kok

varapuheenjohtaja Eva Biaudet r

jäsen Laura Huhtasaari ps

jäsen Katja Hänninen vas

jäsen Emma Kari vihr

jäsen Niilo Keränen kesk

jäsen Antero Laukkanen kd

jäsen Sanna Marin sd

jäsen Outi Mäkelä kok

jäsen Mika Niikko ps

jäsen Juha Pylväs kesk

jäsen Antti Rantakangas kesk

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Mikko Monto